

Integraal aanbesteden, Design Construct and Maintain, Duurzaam Inkopen

“Verduurzaam je beroep”

In april werd het Criteriumdocument Duurzaam Inkopen vrijgegeven, zie de editie van die maand op pagina 46-48. Mede door de mededeling op de website van PSIBouw (Proces- en Systeeminnovatie in de Bouw) dat de ketenintegratie in de staalconservering gerealiseerd is, was de redactie nieuwsgierig geworden naar de huidige stand van zaken in dit honkvaste deel van de oppervlak-behandelingsmarkt. Na doorverwijzing van PSIBouw te Gouda naar Rijkswaterstaat, waar de kersverse voorzitter van het Opdrachtgeversoverleg Staalconservering OGOS werkzaam is, kon dus de proef op de som genomen worden. Aan het woord komt Carolien Nieuwland.

RWS heeft haar als conserveringsadviseur aangetrokken, alwaar haar ondermeer de taak wacht de resultaten van PSIBouw verder uit te werken en toegepast te krijgen in de staalconserveringsmarkt.

“Eén van de doelstellingen van PSIBouw was het ontwikkelen van eenduidige eisen, zodat verleveranciers en applicateurs weten waaraan ze moeten voldoen en opdrachtgevers zoveel mogelijk dezelfde eisen stellen. Het is makkelijker als het uniformer is, zodat je tot hoogstaandere kwaliteit komt. Ook de schilderswereld komt dit ten goede vanwege het uitfaseren van oplosmiddelen. Maar ook in de kunststofindustrie zie je steeds meer folders verschijnen over infratoepassingen, en beheerders die naar kunststof bruggen willen. Je moet samen het product maken. De staalconservering zal op een hoger peil moeten komen om die concurrentie aan te kunnen gaan.”

“De staalconservering zal op een hoger peil moeten komen wil het de concurrentie met andere materialen aan kunnen gaan.”

In april werd het Criteriumdocument Duurzaam Inkopen voor Conserveerwerken publiek gemaakt. In hoeverre zal dit een impuls zijn voor personeelsvereisten bij uitvoering, aangezien Vakbekwaamheid onder de kop Milieuzorg een ‘geschiktheidseis’ is? Niemand zal een niet-gecertificeerde lasser aan zijn installatie willen hebben, maar een niet-gediplomeerd of -gecertificeerde conserverder komt nog wel voor bij verduurzamingswerkzaamheden...

“Het is een goede zaak als elke opdracht-

gever Vakbekwaamheid in zijn contracten opneemt. Het aantal gecertificeerde werknemers zal aanmerkelijk stijgen, zodat de gehele kwaliteit van de uitvoering in Nederland omhoog gaat en daarmee de kwaliteit van de conservering, dus gekwalificeerd personeel draagt zeker bij aan een duurzame conservering..”

“Gekwalificeerd personeel draagt zeker bij aan een duurzame conservering”

Moeten bedrijven die personeelscertificeringen al binnen hebben voorafgaand aan het offrenen, of volstaat het als ze toezeggen het na de gunning in orde te maken met de certificering?

“Ja, als Vakbekwaamheid gevraagd wordt in

Het conserveren van de Galecoppenbrug in de A12 te Utrecht. (foto: Rijkswaterstaat)

het contract, zal de inschrijver voor de aanbesteding moeten voldoen aan deze eis.”

In het kader van het Duurzaam Inkopen worden levensduurverwachtingen steeds belangrijker. Goedkoop is ook hier vaak duurkoop, vanwege tussentijds onderhoud en zogenaamd-onverwacht optredende corrosie. Zal Duurzaam Inkopen helpen de budgetscheidingen tussen Inkoop en Onderhoud te overwinnen?

”Duurzaam Inkopen is een goede start om de budgetscheidingen te helpen overwinnen. Indien de opgenomen criteria worden voorgeschreven in de contracten, zal de duurzaamheid van de conservering omhoog gaan. In het PSIBouw-project zijn we nog verder gegaan met het opschroeven van de eisen. In verschillende opgestelde documenten zijn handvatten voor de opdrachtgevers en opdrachtgevers opgenomen om de duurzaamheid van de conservering te verhogen. Eén van de oplossingen is het stellen van de juiste EMVI- criteria om een duurzamere conservering te krijgen. In de geformuleerde EMVI-criteria wordt ingegaan op de 3 P's: *People, Planet, Profit*. De criteria moeten beter zijn voor de mens, onder andere arbeidsomstandigheden. En gunstiger zijn voor de portemonnee, van zowel opdrachtgever als opdrachtnemer. En gunstiger voor het milieu: minder energie en oplosmiddelen, en hogere duurzaamheid.”

(EMVI: Economisch Meest Voordelige Inschrijving, die het mogelijk maakt bijvoorbeeld een

minder goedkope aanbieder het werk te gunnen als er naderhand in de gebruiksfase aanzienlijke besparingen te verwachten zijn -red.)

Bij de criteria voor Duurzaam Inkopen zijn Total Cost of Ownership een zogeheten 'Aandachtspunt', dus niet een 'Criterium'. Aangezien het wel een kostenvoordeel betreft bij institutionele aanbesteders die zelf beheerder van het object of de infrastructuur zijn, kan dat het aanbesteden op laagste prijs overtroeven. Maar tot nog toe heeft Economisch Meest Voordelige Inschrijving ofwel EMVI niet altijd het optimum opgeleverd vanwege kortetermijndenken en budgetbeperkingen. Gaat Total Cost of Ownership brengen wat EMVI beloofde?

“De ervaringen met EMVI zijn nog beperkt. Er zijn slechts enkele conserveringsprojecten waarbij dit is toegepast. Voor wat betreft Total Cost of Ownership: ook dit is in de contracten op te nemen als EMVI-criterium.”

Onder de kop Duurzaam Materiaalgebruik is het afstemmen van de materiaalkeuze op de beoogde levensduur slechts een 'Aandachtspunt' en geen 'Duurzaamheidscriterium'. Aangezien het bij staalconservering om verduurzamingstechniek gaat die in de levenscyclus ook energie en materiaal kan besparen vanwege de verlengde levensduur. Is dat een hint waar aanbesteders iets mee kunnen doen. doet Rijkswaterstaat dat ook?

“Rijkswaterstaat is hiermee volop bezig. Eén van de kernwaarden is het leveren van

duurzame producten. Vertaald naar conserveringswerkzaamheden is dat er in de contracteisen de hoogste duurzaamheidseisen worden gesteld volgens de ISO 12944, maar de eerder genoemde 3P's *People, Profit, Planet* spelen een rol bij de aanbesteding.”

Welke ervaring heeft de Dienst infrastructuur met Design, Construct and Maintain, waarmee enkele budgetscheidingen overstegen worden doordat latere kosten terechtkomen bij degene die ontwerpt en bouwt?

“Binnen Rijkswaterstaat worden al veel pro-

Carolien Nieuwland: een specialist in staalconservering als voorzitter van het opdrachtgeversoverleg OGOS.

jecten op de markt gemerkt gebracht die aanbesteed worden op basis van DCM, vooral de grotere trajecten. De opdrachtnemer wordt hierbij gedwongen na te denken over het onderhouden van de constructies en hierbij ook zo onderhoudsvriendelijk mogelijk te ontwerpen.”

De laatste jaren is Risk Based Inspection vaak genoemd als kosteneffectieve en efficiënte ondersteuning bij de instandhouding van technische systemen zoals in de petrochemie. Het vergt een grote hoeveelheid inventarisatiewerk, dus ook hier gaat de kost voor de baat uit. Wordt het bij Rijkswaterstaat veel toegepast, welke ervaring heeft u er zelf mee?

“Bij Rijkswaterstaat passen we Risk Based Inspection niet toe. De petrochemische industrie heeft een andere invalshoek voor het beheer en onderhoud van zijn installaties: veiligheid en maximale beschikbaarheid staan daar bovenaan de prioriteitenlijst. Veiligheid van de constructies is bij Rijkswaterstaat natuurlijk ook van belang echter het milieu waaraan een pijpleiding of petrochemische installatie blootstaat is plaatselijk veel corrosiever dan een brug.”

Op technisch vlak zijn er de nodige ontwikkelingen geweest, zoals in het verleden het uitfasen van koolteerepoxy's, en later de opkomst van watergedragen staalbeschermingslakken. Dit alles maakt de zorgvuldigheid van de uitvoering belangrijker. Bovendien is er de opkomst van het metalliseren van stalen infrastructuur. Sinds ISO 12944 is er ook meer ruimte voor prestatiebestekken, en uitvoerders mogen gelijkwaardige systemen voorstellen. Is dat terug te zien in de bestekken?

“Sinds een aantal jaren past Rijkswaterstaat prestatiecontracten (ofwel functionele contracten) toe. Om de markt zelf de kansen en mogelijkheden te geven alternatieve systemen toe te passen die minstens aan de gestelde prestatie-eisen gedurende de looptijd van het contract en garantie voldoen.”

Dus er is een relatie met de trend steeds meer verantwoordelijkheid naar de uitvoerder te leggen,

terwijl opdrachtgevers ondertussen hun eigen kennis afbouwen?

“Inderdaad, de verantwoordelijkheid verschuift van opdrachtgever naar opdrachtnemer op die aspecten waar dat mogelijk is en op die aspecten waarvan de opdrachtnemer de grootste invloed heeft op de risico's in het proces. Om de rol van deskundig opdrachtgever te vervullen is het noodzakelijk dat de kennis zeker behouden moet blijven bij de opdrachtgevers. Anders is het niet mogelijk de goede contracten en Plannen van Aanpak en de opgenomen voorstellen qua conserveringsystemen en processen van de opdrachtnemer te beoordelen.”

Op de website van PSIBouw wordt gesteld dat Ketenintegratie in de Staalconservering inmiddels gerealiseerd is. Op welke wijze wordt daar vanuit opdrachtgevers invulling aan gegeven?

“De ketenintegratie is nooit voltooid, door de ontwikkelingen in de markt zullen alle schakels in de keten een goede focus moeten hebben op de wensen van de eindgebruiker. Onder de gehele keten wordt in deze verstaan: van de grondstoffenleveranciers voor halfproducten voor de verf tot de verffabrikanten, en van de leveranciers voor straal- en spuitapparatuur tot de applicateur tot uiteindelijk de opdrachtgever. En de eindgebruiker is de maatschappij. De maatschappij wil een duurzame staalconstructie, die minder energie kost, minder afval geeft en last but not least een hoge beschikbaarheid heeft. Om op deze wensen van de maatschappij te blijven focussen, zal de keten met elkaar in gesprek moeten blijven. Daarom zal OGOS de oprichting van het Kennisplatform Staalconserveren ondersteunen voortgekomen uit het PSIBouw-project en OGOS wil daarin actief participeren. De positieve interactie tussen de verschillende marktpartijen tijdens het PSIBouw project zal op deze manier een vervolg krijgen.”

De kennisinfrastructuur op het gebied van conservering is nogal in beweging. We hebben de Nederlandse Vereniging van Corrosie Adviseurs NVCA erbij gekregen, en NACE Benelux heeft recentelijk een herstart gemaakt.

Het persoonscertificaat voor straalwerkzaamheden heeft het persoonscertificaat voor lakspuiter aangevuld, er is weer een Hogeschool-afstudeerrichting voor beschermingstechniek en een lectoraat Metaalconservering is in voorbereiding. Wat is er verder nog nodig om de Nederlandse infrastructuur in goede staat te houden, dus zonder op laagste prijs te moeten uitbesteden omwille van mededingingsregels?

“Zelf heb ik Materiaalkunde gedaan aan de Hogeschool van Utrecht, met corrosievakken bij Ype Schouwstra. Ik hoop dat de mensen zich aanmelden voor dergelijke opleidingen in de staalconservering. Tevens zal het hierboven genoemde op te richten Kennisplatform Staalconservering een goede bijdrage leveren aan het behouden van kennis, kennisoverdracht en de onderlinge verstandhoudingen in de conserveringswereld en aan goede voorzetting van het PSIBouw-project waar al een aantal stappen voorwaarts zijn gezet op deze gebieden. Het Kennisplatform zou ook een bijdrage aan de goede staat van de infrastructuur in Nederland kunnen hebben.”

Welke tip heeft u voor de staalconservering?

“Een gouden tip is misschien toch, dat alle marktpartijen in de keten zich moeten realiseren dat goede kwaliteit uiteindelijk beloond zal worden voor het voortbestaan van de staalconservering. Ze verduurzamen zo hun eigen beroep. Staalconstructies zullen altijd bestaansrecht hebben omdat je slank kunt construeren en grote overspanningen kunt hebben. Maar ik denk dat zij ook aan de weg kunnen blijven timmeren voor vakmanschap, dat geldt ook voor de VVVF-bedrijven (de koepel van verffabrieken -red.). Blijf alert, ga met je tijd mee.”

www.staalplaza.nu
Carolien.nieuwland@rws.nl